

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્પીકેશન નં. ૬૨૪૬/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જી. ઉરેઝી

=====

|   |                                                                                                                      |    |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ૧ | શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?                                                           | હા |
| ૨ | રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?                                                                                    | હા |
| ૩ | શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?                                                                    | ના |
| ૪ | શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે? | ના |

|   |                                              |     |
|---|----------------------------------------------|-----|
| પ | શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ? | નં। |
|---|----------------------------------------------|-----|

હંસાબેન કિરીટભાઈ પટેલ

વિરુદ્ધ

અલ્પાબેન મહેન્દ્રભાઈ પરમાર

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી સી.બી. ઉપાધ્યાય (૩૫૦૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭ તરફથી

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જી. ઉરેઝી

તારીખ : ૦૨/૦૫/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ)

૧. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા.

૨. કપડવંજ ખાતેના પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજની કોર્ટમાં ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ માં સામાવાળાઓ પૈકીના એક અને નડિયાદ ખાતેના ત્રીજા એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજની કોર્ટમાં સિવિલ મિસ. અપીલ નં. ૪૬/૨૦૧૭ માં અપીલકર્તા એવા અરજદારે નીચે મુજબની અરજો સાથે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ આ પિટિશન મારફતે આ કોર્ટનો આશરો લીધો છે:

“(એ) આ પિટિશનને મંજૂર/દાખલ કરવા મહેરબાની કરશો;

(બી) ઇલેક્શન પિટિશન ૦૨/૨૦૧૭ માં આંક-૫ હેઠળ પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ, કપડવંજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૨/૦૬/૨૦૧૭ નો હુકમ તેમજ સિવિલ પ્રોસિજર અપીલ નં. ૪૬/૨૦૧૭ માં ત્રીજા એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, નડિયાદ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૮-૦૨-૨૦૧૮ નો હુકમ, જે એનેક્સર – એ પર છે, તેને રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવા મહેરબાની કરશો;

(સી) ઇલેક્શન પિટિશન ૦૨/૨૦૧૭ માં આંક-૫ હેઠળ પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ, કપડવંજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૨/૦૬/૨૦૧૭ નો હુકમ તેમજ સિવિલ પ્રોસિજર અપીલ નં. ૪૬/૨૦૧૭ માં ત્રીજા એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, નડિયાદ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ

તારીખ ૦૮-૦૨-૨૦૧૮ નો હુકમ, જે એનેક્સર – એ પર છે, તેના અમલ,  
કાર્યવાહી અને પરિપાલન પર મનાઈહુકમ આપવા મહેરબાની કરશો;

(ડી) અન્ય કોઈ યોગ્ય અને ન્યાયોચિત દાદ/રાહતો આપવા;”

૩. પ્રસ્તુત વિવાદને સમજવા માટે પિટિશનના મેમો તેમજ વાદગ્રસ્ત હુકમમાંથી  
એકત્રિત કરી શકાય તેવી સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે દર્શાવવી યોગ્ય રહેશે.

જ. હાલના અરજદારે સરપંચના પદ માટે નિર્માલી ગ્રૂપ ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણી  
લડી હતી. તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ મતદાન થયું હતું અને તારીખ  
૨૮.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ પરિણામો જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. સામાવાળા નં. ૧  
દ્વારા મેળવવામાં આવેલા ૭૯૧ મતો સામે અરજદારને ૮૧૪ મતો મળ્યા હતા.  
મતોની ગણતરીની પદ્ધતિથી તેમજ સંબંધિત અધિકારી દ્વારા અપનાવવામાં  
આવેલી ભ્રષ્ટ રીતિના આક્ષેપોથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને સામાવાળા નં. ૧  
એ ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ (જે હવે પછી ટૂંકમાં 'સદર અધિનિયમ'  
તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૩૧ હેઠળ ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ દાખલ  
કરી હતી. સદર અરજીમાં, સામાવાળા નં. ૧ એ ચૂંટણી સામગ્રી અને મતોને  
છેડછાડ વગેરેના કોઈપણ જોખમથી સુરક્ષિત અને રક્ષિત રાખવાના આક્ષેપસર  
અન્ય બાબતો સાથે તેમને કોર્ટની સુરક્ષિત કસ્ટડીમાં મંગાવવા અને રાખવા  
માટેની આંક ૫ ની અરજી કરી હતી. હાલના અરજદાર તેમજ અન્યો દ્વારા સદર  
અરજીનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, જે વિદ્વાન જજ સમક્ષ સદર  
ઇલેક્શન પિટિશન પેનિંગ હતી, તેમણે ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ ની

પેન્ડન્સી દરમિયાન ચૂંટણીમાં પડેલા મતો અને સામગ્રીને કોર્ટની સુરક્ષિત કસ્ટડીમાં કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવાનો આદેશ આપીને સદર અરજી મંજૂર કરી હતી. આ હુકમ તારીખ ૧૨.૬.૨૦૧૭ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. સદર હુકમને સંબંધિત કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ તરીકે ગણવામાં આવ્યો હતો અને તેથી સંબંધિત ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ સિવિલ મિસ. અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં તે સિવિલ મિસ. અપીલ નં. ૪૬/૨૦૧૭ તરીકે નોંધાઈ હતી અને સદર કોર્ટે તેને સ્વીકારવા માટે પોતાની હુકુમતનો અભાવ નોંધીને, માત્ર અપીલ સ્વીકારવાની હુકુમતના અભાવના કારણોસર સદર હુકમમાં દખલ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. આથી, અરજદારે વિદ્વાન જજ પાસે આવો હુકમ પસાર કરવાની કોઈ હુકુમત અને સક્ષમતા નહોતી તે કારણોસર આંક ૫ ની અરજી હેઠળ ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ માં વિદ્વાન જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને પડકારતાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ આ કોર્ટનો આશરો લીધો છે અને તેથી, તેને રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવાની અરજ કરવામાં આવી છે.

૫. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે કલમ ૩૧ ની જોગવાઈઓ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું અને પોતાની એ દલીલના સમર્થનમાં કલમ ૩૧(૭)(એ) અને (બી) પર વધુ ભાર મૂક્યો હતો કે ઇલેક્શન પિટિશન સાથેની અરજીના સીધા અને સરળ વાંચનથી સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે મૂળ અરજદાર - ઉપર જણાવેલ

સામાવાળા નં. ૧ ની દલીલ સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળ સાદી રીતે આવતી હોવાનું કહી શકાય નહીં.

૬. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે ઇલેક્શન પિટિશનમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સ્પષ્ટપણે ભ્રષ્ટ રીતિ તરફ નિર્દેશ કરે છે અને તેથી, પ્રથમદર્શી કોઈ નોંધ ન હોવાથી, ઇલેક્શન પિટિશનમાં વિદ્વાન જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ હોવો જોઈતો નહોતો.

૭. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન જજે વાસ્તવમાં આંક ૫ હેઠળની અરજીને સી.પી.સી. ના ઓર્ડર ૩૯ રુલ ૧ અને ૨ હેઠળ દાખલ કરાયેલ અરજી તરીકે ગણી છે અને તે રીતે વચગાળાના મનાઈહુકમની અરજીનો નિકાલ કર્યો છે, જે સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૭૨૩/૨૦૧૭ અને સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૫૦૭/૨૦૧૭ ની કાર્યવાહીમાં આવેલા મંજુલાબેન પ્રકાશકુમાર ચૌધરી વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદાથી વિપરીત છે. અરજદારના વકીલે પોતાની એ દલીલના સમર્થનમાં આ કોર્ટના પેરા ૧૧, ૧૨ અને ૧૪ માંના અવલોકનો પર વધુ ભાર મૂક્યો હતો કે ઇલેક્શન પિટિશનને તે જોગવાઈઓ દ્વારા શાસિત સામાન્ય દીવાની દાવા તરીકે ગણી શકાય નહીં જેથી વિદ્વાન જજને ઓર્ડર ૩૧ રુલ ૧ અને ૨ હેઠળ પરિકલ્પિત વચગાળાનો મનાઈહુકમ આપવાની સત્તાઓથી સજ્જ કરી શકાય. અરજી તેમજ તેના પર પસાર કરવામાં આવેલા હુકમ, જેને આ પિટિશનમાં પડકારવામાં આવ્યો છે, તેના સીધા અને સરળ વાંચનથી

સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે કમનસીબે વિદ્વાન જજે આ અરજીને ઓર્ડર ૩૧ રુલ ૧ અને ૨ હેઠળની અરજી તરીકે ગણી છે અને તેથી મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદાની એરણ પર, આ હુકમ અમાન્ય બને છે અને ટકી શકે તેમ નથી તથા રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવાને પાત્ર છે.

૮. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદાની કેવી રીતે અને કઈ રીતે સંપૂર્ણપણે અવગણના કરવામાં આવી છે તે દર્શાવવા માટે વાદગ્રસ્ત હુકમના પાના-૨૭, પેરા-૮ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું.

૯. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે આ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૪.૪.૨૦૧૮ ના રોજ નિર્ણીત સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૧૯/૨૦૧૮ ની કાર્યવાહીમાં આપેલા રમેશભાઈ સુમતભાઈ હુંબલ વિરુદ્ધ લક્ષ્મણભાઈ તેજાભાઈ ખટારીયા ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકન તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું અને પોતાની એ દલીલના સમર્થનમાં પેરા નં. ૧૨ અને ૧૩ પર વધુ ભાર મૂક્યો હતો કે અરજીમાંના આક્ષેપો સામાવાળા નં. ૧ પૂરતા સીમિત રહેશે નહીં અને તેથી વિદ્વાન જજ માટે આ પિટિશનમાંના વાદગ્રસ્ત હુકમને જાણે કે તે ઓર્ડર ૩૯ ની જોગવાઈ હેઠળ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તેમ પસાર કરવાનો કોઈ અવકાશ નહોતો અને તેથી તે રદબાતલ અને બાજુ પર રાખવાને પાત્ર છે.

૧૦. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદાના સંદર્ભમાં અને જ્યારે

એ બાબત તદ્દન સ્પષ્ટ થઈ ગઈ હોય કે કલમ ૩૧(૭)(એ) હેઠળની તપાસ અને કાર્યવાહીનો વ્યાપ કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળની તપાસના વ્યાપ કરતાં વધુ મોટો અને વિશાળ છે અને જ્યારે કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે કલમ ૩૧(૭)(એ) હેઠળની પિટિશનની તપાસ કરતી વખતે પણ જો ઓર્ડર ૩૯ હેઠળની સત્તાઓ હોવાનું જણાતું ન હોય, તો તેવા સંજોગોમાં, જો પિટિશન કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળ આવતી હોય, તો ઓર્ડર ૩૯ હેઠળની તપાસનો વ્યાપ સ્પષ્ટપણે લુપ્ત થઈ જાય છે.

૧૧. કોર્ટે અરજદારના વિદ્વાન વકીલને વિગતવાર સાંભળ્યા છે અને આ પિટિશન સાથે જોડેલા કાગળો અને દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

૧૨. શરૂઆતમાં જ, અમારે એ અવલોકન કરવું જોઈએ કે આ પિટિશનને અનિવાર્યપણે માત્ર અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ જ દાખલ થયેલી ગણવી જરૂરી છે, જોકે અરજદારના વકીલે તેને અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પણ દર્શાવી છે. તેથી, કોર્ટે માત્ર અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળના પડકારની તપાસ કરવાના વ્યાપ અને ક્ષેત્રને ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે.

૧૩. વાદગ્રસ્ત હુકમ, જો તેને આંક ૫ હેઠળની અરજી તેમજ ઇલેક્શન પિટિશનમાં કરવામાં આવેલા કથનોના સંદર્ભમાં વાંચવામાં આવે, તો તે દર્શાવે છે કે તે અરજીમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર આધારિત હતો કારણ કે આક્ષેપો એવા લોકો સંબંધિત હતા જેમને ચૂંટણીમાં મતો/મતદાનની ગણતરી કરવાની ફરજ સોંપવામાં આવી હતી. ઇલેક્શન પિટિશનમાંના મૂળ અરજદાર - સામાવાળા નં. ૧

એ સંબંધિત અધિકારી પર વિગતવાર આક્ષેપો કર્યા છે કે ફરજો બજાવવામાં તેમના દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી ભ્રષ્ટ રીતિના કારણે ગણતરી દૂષિત થઈ હતી, જેને અન્યથા માન્ય મતો તરીકે ગણવા જરૂરી હતા અને આમ વિજયી ઉમેદવાર એટલે કે અરજદારને મદદ કરવામાં આવી હતી.

૧૪. આક્ષેપોની સદર પૃષ્ઠભૂમિકા સામે, જ્યારે મતોને સુરક્ષિત કર્ટડીમાં રાખવાનો નિર્દેશ મેળવવા માટે આંક ૫ ની અરજી કરવામાં આવી હોય, ત્યારે પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે શું તેને એવી ગંભીર અનિયમિતતા અથવા હુકમત વિનાનો હુકમ કહી શકાય કે જેમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ, અથવા તે બાબતે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પણ કોર્ટ દ્વારા કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર હોય, તો તેનો જવાબ ભારપૂર્વક “ના” માં હશે.

૧૫. મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટનો ચુકાદો રેકર્ડ પર ઉપલબ્ધ હકીકતોના સંદર્ભમાં આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. ચુકાદાના સારને સમજવા માટે તે પિટિશનોની હકીકતો અને તેમાંના વાદગ્રસ્ત હુકમોને નીચે પુનઃઉલ્લેખિત કરવા જરૂરી છે, કારણ કે ચુકાદાનો સાર સમગ્ર ચુકાદાના વાંચન પરથી તારવવાનો હોય છે, નહીં કે અહીં-તહીં કોર્ટના થોડાં અવલોકનોના અધૂરા વાંચન દ્વારા. મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં પેરા ૨, ૩ અને ૫ માંથી જોઈ શકાય તેવી હકીકતો નીચે પુનઃઉલ્લેખિત કરવા યોગ્ય છે:

“૨. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૭૨૩/૨૦૧૭ માં, અરજદારે ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ માં જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્સ્ટ ક્લાસ,

માણસા દ્વારા આંક ૧ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૧૭ ના હુકમને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા ચૂંટણી પંચ દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ની તરફેણમાં જાહેર કરાયેલા તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ ના પરિણામના અમલ અને પરિપાલન પર મનાઈ ફરમાવવાની વચગાળાની અરજ ફગાવી દેવામાં આવી છે.

૩. સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૧૫૦૭/૨૦૧૭ માં, અરજદારોએ ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ માં આંક ૫ ની અરજી હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૩.૦૧.૨૦૧૭ ના હુકમને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓને તેમની વહીવટી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાથી રોકવામાં આવ્યા છે અને ફરીથી મતગણતરી કરવાનો પણ હુકમ કરવામાં આવ્યો છે.

૫. દરેક પિટિશનમાંથી સુસંગત હકીકતો નીચે મુજબ સામેલ કરવામાં આવી છે:

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૭૨૩/૨૦૧૭ માં:

(૧) બાબુપુરા ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણી તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ યોજાઈ હતી અને તેની મતગણતરી તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ યોજાઈ હતી. ચૂંટણીઓ તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ પૂર્ણ થઈ હતી.

અરજદારનો એવો કેસ છે કે સામાવાળા નં. ૩ ની તરફેણ કરવા માટે ૭૧ મતો જાણીજોઈને ગેરવલ્લે મૂકવામાં આવ્યા હતા.

(૨) છેવટે, મતોની પુનઃગણતરી પછી, સામાવાળા નં. ૩ ની સરખામણીમાં ૩૫ મતોના અંતરથી અરજદારને અસફળ ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદારે તાત્કાલિક તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ ખોવાયેલા/ગેરવલ્લે મૂકાયેલા મતપત્રો અંગે ચૂંટણી અધિકારી સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી જેથી ચૂંટણી અધિકારી આ બાબતની કમિશનરને જાણ કરે અને ગુજરાત પંચાયત ચૂંટણી નિયમો, ૧૯૯૪ (જે હવે પછી સદર નિયમો તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના નિયમ ૪૯ હેઠળ યોગ્ય કાર્યવાહી કરે.

(૩) ચૂંટણી અધિકારી નિષ્ક્રિય રહ્યા હોવાથી, અરજદારે આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૨૦૦૨/૨૦૧૬ દાખલ કરી હતી, જે વૈકલ્પિક ઉપાયના કારણોસર ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, અરજદારે ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ દાખલ કરી જેમાં, જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્સ્ટ ક્લાસ, માણસાએ આંક ૧ હેઠળ પસાર કરેલા તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા એવું અવલોકન કરીને કે ૧૯૯૩ ના સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ તેમને આવી કોઈ સત્તા આપતી નથી, તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ ના પરિણામના અમલ અને પરિપાલન પર મનાઈ ફરમાવવાની વચગાળાની અરજ ફગાવી દીધી હતી.

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૫૦૭/૨૦૧૭ માં:

(૧) રાજ્ય ચૂંટણી આયોગે તારીખ ૨૭.૧૧.૨૦૧૬ ના રોજ એક જાહેરનામું બહાર પાડીને રાજકોટ જિલ્લાના પડધરી તાલુકાના ન્યારા ગામની ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ અને સભ્યોની ચૂંટણી યોજવા માટે ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર કર્યો હતો. મતદાનની તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૬ નક્કી કરવામાં આવી હતી અને ગણતરીની તારીખ ૨૮.૧૨.૨૦૧૬ નક્કી કરવામાં આવી હતી. ન્યારા ગ્રામ પંચાયતમાં આઠ વોર્ડ હતા જે આઠ મતવિસ્તારોમાં વહેંચાયેલા હતા.

(૨) અરજદાર નં. ૧ અને ૨ એ સરપંચના પદ માટે ચૂંટણી લડી હતી. સાત ઉમેદવારોની બનેલી અરજદારોની પેનલમાંથી ત્રણ ઉમેદવારો ચૂંટાયા હતા, જ્યારે સામાવાળા નં. ૨ ની પેનલમાંથી ચાર ઉમેદવારો ચૂંટાયા હતા. સરપંચની ચૂંટણીમાં, અરજદાર નં. ૧ ચાર મતોથી ચૂંટાયેલા જાહેર થયા હતા. સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ પડધરી ખાતેના પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ સમક્ષ ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ રજૂ કરી હતી. ઇલેક્શન પિટિશન સાથે મનાઈક્રમ માટેની આંક ૫ ની અરજી કરવામાં આવી હતી. ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ ની તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૧૭ મુકરર કરવામાં આવી હતી, ત્યારપછી તે તારીખ ૨૦.૦૧.૨૦૧૭ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવી હતી. સામાવાળા નં. ૧ વતી સમય માંગવામાં આવ્યો હતો અને મામલો તારીખ ૨૧.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ રાખવામાં આવ્યો હતો. તારીખ ૨૧.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ

અરજદારોએ જવાબ રજૂ કરવા માટે સમય માંગ્યો હતો. અરજદારોને તારીખ ૨૩.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ બપોરે ૨:૩૦ વાગ્યા સુધીમાં જવાબ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

(૩) અરજદારોનો એવો કેસ છે કે તારીખ ૨૩.૦૧.૨૦૧૭ ના રોજ તેઓ જવાબ રજૂ કરી શક્યા નહોતા કારણ કે દસ્તાવેજો તેમની પાસે ઉપલબ્ધ નહોતા. તે જ દિવસે સિવિલ જજે આંક ૫ ની અરજી સાંભળી હતી અને સદર અરજીમાં માંગ્યા મુજબનો મનાઈદુકમ મંજૂર કર્યો હતો એટલે કે ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓને ફરીથી મતગણતરીનું પરિણામ જાહેર ન થાય ત્યાં સુધી તેમની વહીવટી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો. સિવિલ જજે ફરીથી મતગણતરીના હેતુ માટે કોર્ટ કમિશનરની નિમણૂક કરવાનો વધુ નિર્દેશ આપ્યો હતો.”

૧૬. સદર હકીકતોના સંદર્ભમાં, કોર્ટે ઓર્ડર ૩૯ હેઠળની મનાઈદુકમની સત્તા સંબંધે અવલોકન કર્યું હતું અને કાયદાના સદર સિદ્ધાંત સંબંધે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં. જોકે, અમારા મતે કાયદાના સદર સિદ્ધાંતને એવું દર્શાવવા માટે કાયદાના સંપૂર્ણ સિદ્ધાંત તરીકે ખેંચી શકાય નહીં કે કોઈપણ સંજોગોમાં એવા વ્યગ્રાણના હુકમો જારી કરવાની કોઈ સત્તા જ અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી, કે જે આપેલ કેસની હકીકતો અને રજૂઆતોના સંદર્ભમાં જારી કરવા જરૂરી હોય અને જે પ્રશ્ન હેઠળની સત્તાની કામગીરી પર ઓર્ડર ૩૯ હેઠળ પરિકલ્પિત મનાઈદુકમ સમાન ન બનતા હોય.

૧૭. કોર્ટ અરજદારના વિદ્વાન વકીલની એ રજૂઆત સ્વીકારવામાં અસમર્થ છે કે ટ્રાયલ જજે વાસ્તવમાં આ અરજીને મનાઈહુકમની અરજી તરીકે ઉદ્દેખિત કરી છે અને પસાર કરાયેલા હુકમને મનાઈહુકમનો હુકમ ગણ્યો છે. અમારા મતે ઉપયોગમાં લેવાયેલી ભાષા હુકમના સાર અને ઉદ્દેશને આધીન હોવી જોઈએ અને કોઈપણ હુકમનું મૂલ્યાંકન માત્ર ઉપયોગમાં લેવાયેલી ભાષાના આધારે કરી શકાય નહીં, અન્યથા તે કારણ વિના તેને નબળો બનાવી દેશે.

૧૮. આ કોર્ટનો એવો પણ અભિપ્રાય છે કે આપેલી હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને આ પિટિશનના આ તબક્કે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(એ) અને કલમ ૩૧(૭)(બી) ની જોગવાઈઓ સંબંધે દર્શાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવેલા સૂક્ષ્મ તફાવતમાં આ કોર્ટે ઊંડા ઉતરવાની જરૂર નથી, અન્યથા એમ પણ કહી શકાય કે જોગવાઈના સીધા અને સરળ વાંચન પરથી તેમજ અરજી અને પિટિશનમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પરથી, થયેલી ચૂંટણીના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીનું સાહિત્ય અને સામગ્રી મંગાવવાની કોર્ટની સત્તા અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી તેમ કહી શકાય નહીં.

૧૯. તપાસના વ્યાપ અને સીવીલ પ્રોસીજર કોડની પ્રયોજ્યતા દર્શાવવા માટે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમો (૩) અને (૬) ની જોગવાઈનો અહીં સંદર્ભ લેવો અસ્થાને રહેશે નહીં, જેમાં વિશેષપણે સમાધાન, પાછી ખેંચવા અને રજૂઆતોમાં સુધારો કરવા સંબંધિત જોગવાઈનો ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, એમ ચોક્કસપણે કહી શકાય કે ધારાસભાએ પોતાની વિવેકબુદ્ધિથી અન્ય

જોગવાઈઓની પ્રયોજ્યતાને બાકાત રાખી છે. પ્રશ્ન હેઠળના વિવાદના ન્યાયનિર્ણયમાં મદદરૂપ અને સુવિધાજનક બને તેવો હુકમ હંમેશાં માન્ય કહી શકાય. અમે અહીં ત્વરિત ઉમેરીએ છીએ કે તેથી અમે આ બાબતમાં વધુ ઊંડા ઉતરીને લંબાવવા માંગતા નથી. એટલું કહેવું પૂરતું છે કે મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલો ચુકાદો તેમાં રજૂ કરાયેલી હકીકતો અને વચગાળાના હુકમો અથવા મનાઈહુકમ સંબંધિત છે, જે સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવતી ફરજ સમાન હતા અને તેથી, આ હકીકત અને અવલોકનને ન્યાયનિર્ણયની પોતાની પ્રક્રિયા આગળ ધપાવવા માટે યોગ્ય હુકમ પસાર કરવાની જજની હકુમતનો ઇનકાર કરવા માટે વધુ ખેંચી શકાય નહીં. રમેશભાઈ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાંના ચુકાદામાં આ કોર્ટ દ્વારા ન્યાયનિર્ણયની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરવામાં આવી છે અને તેથી, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમ, જેને માત્ર સાદા મનાઈહુકમ તરીકે વર્ગીકૃત કરી શકાય તેમ નથી, જે અધિકારીની ફરજો અથવા ચૂંટણી પ્રક્રિયામાં દખલ કરતો હોય, તેને મંજુલાબેન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટના અવલોકનના આધારે રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તેમ અમાન્ય કહી શકાય નહીં.

૨૦. એ બાબતમાં ભાગ્યે જ કોઈ ચર્ચાની જરૂર છે કે કલમ ૧૫૧ હેઠળ કોર્ટની અંતર્નિહિત સત્તાઓ, જ્યારે કલમ ૩૧(૬) ની જોગવાઈઓમાં જોવા મળે છે તેમ સમાધાન, પાછી ખેંચવા અને સુધારાની જેમ તેને વિશેષરૂપે બાકાત રાખવામાં આવી નથી, ત્યારે ઇલેક્શન પિટિશનમાંથી ઉદ્ભવતા વિવાદની

તપાસ/ન્યાયનિર્ણય અને ચકાસણીને આગળ ધપાવવા તેમજ સુગમ બનાવવા માટેનો કહી શકાય તેવો યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા માટે તે ઉપલબ્ધ હોવાનું ચોક્કસપણે કહી શકાય.

૨૧. અહીં એ પણ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે કમનસીબે અરજદારે જ્યારે વિદ્વાન જજ આંક ૫ ની અરજી સાંભળી રહ્યા હતા ત્યારે તેમની સમક્ષ આવો કોઈ આધાર લીધો નહોતો કે અપીલમાં પણ તે રજૂ કરવામાં આવ્યો નહોતો અને તેથી, જો કોઈ રજૂઆતોના સ્થાપિત સિદ્ધાંતોનું ચુસ્તપણે પાલન કરે તો, કદાચ આ પિટિશન તે કારણોસર પણ ફગાવી દેવામાં આવી હોત.

૨૨. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, જ્યારે વાદગ્રસ્ત હુકમ અમારા મતે પડેલા મતો સાથે છેડછાડ સંબંધિત કથનો અને આશંકાના સંદર્ભમાં પસાર કરવામાં આવ્યો છે, ત્યારે અમને તેમાં કોઈ એવી ખામી જણાતી નથી કે જેથી કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર પડે અને તેના પરિણામસ્વરૂપ, પિટિશન ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, ફગાવી દેવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ, ફગાવી દેવામાં આવે છે. જોકે, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

( એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ, ન્યાયમૂર્તિ )

( એ.જી. ઉરેઝી, ન્યાયમૂર્તિ )

પી.એસ. જોષી

*This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.